

Regelink
Ecologie & Landschap

Activiteitenplan

20 te slopen woningen Begoniastraat (PCM 18) Bloemenbuurt in Enkhuizen

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	Marlien de Voogd
In opdracht van	Welwonen
Naam opdrachtgever	Gerard Bergenhenegouwen
Rapportnummer	RA19346-04
Status rapport	Concept
Datum oplevering rapport	22 september 2020
Aantal pagina's	26
Collegiale toets	Karin van Steenwijk-Bolle
Wijze van citeren	Voogd, M. de, 2020, Activiteitenplan 20 te slopen woningen Begoniastraat (PCM 18) Bloemenbuurt in Enkhizen Rapport RA19346-04, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Gerrit Zegelaarstraat 1
6709 TA Wageningen
085-7737676
info@regelink.nl
www.regelink.nl

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1	Aanleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	4
2	Huidige situatie	5
2.1	Plangebied	5
2.2	Beschermde soorten	5
2.2.1	Vleermuizen	5
2.2.2	Huismus	6
2.2.3	Gierzwaluw	6
3	Ingrep	7
3.1	Omschrijving ingrep	7
3.2	Planning	7
3.3	Werkwijze	8
4	Wettelijke bepalingen	9
4.1	Overtredingen Wet natuurbescherming	9
4.2	Voorwaarden voor een ontheffing	9
4.2.1	Alternatievenafweging	9
4.2.2	Belangen	11
4.2.3	Gunstige staat van instandhouding	12
5	Mitigerende maatregelen	13
5.1	Alternatieve verblijfplaatsen	13
5.1.1	Tijdelijke verblijfplaatsen	13
5.1.2	Permanente verblijfplaatsen	14
5.2	Aangepaste werkperiode	17
5.3	Aangepaste werkwijze	18
5.4	Overige maatregelen	18
6	Bronnen	20
6.1	Rapporten en literatuur	20
6.2	Websites	20
6.3	Projectgericht	20
Bijlage 1.	Verslag Ranox plaatsen vleermuiskasten	21
Bijlage 2.	Wet natuurbescherming	22
Bijlage 3.	Ontwerptekeningen compensatie verblijfplaatsen	26

1 Aanleiding

1.1 Aanleiding

Welwonen is bezig met een herstructureringsplan voor de Bloemenbuurt in Enkhuizen-Noord. Hierbij worden in fase 1 in de periode 2020-2023 in totaal 41 woningen gesloopt en vervangen door nieuwbouw en de overige woningen gerenoveerd. Fases 2 en 3 betreffen het gebied van de Bloemenbuurt, ten westen van fase 1. Fase 2 en 3 staan gepland voor 2024-2028. Binnen fase 1 wordt begonnen met de sloop van 20 woningen aan de Begoniastraat (PCM18). Dit werk staat voor september 2020 gepland. Het onderhavige activiteitenplan met bijbehorende ontheffingsaanvraag omvat enkel de werkzaamheden en functies bij deze 20 te slopen woningen.

In de periode augustus 2019 - juli 2020 is het soortgericht onderzoek uitgevoerd voor de gehele fase 1¹. Uit het soortgericht onderzoek blijkt dat in het plangebied van de 20 te slopen woningen aan de Begoniastraat (PCM18) een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis en vijf paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis aanwezig zijn. Er zijn geen overige beschermde functies of soorten aanwezig in deze woningen.

Deze diersoort/ diersoorten is/zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. In het kader van de zorgplicht (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming) en het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming moeten bij de geplande ingrepen voor de diersoort/ diersoorten mitigerende maatregelen worden getroffen. Dat zijn maatregelen die erop gericht zijn negatieve effecten op diersoort/ diersoorten zoveel mogelijk te voorkomen dan wel te verzachten.

1.2 Doel

Dit voorliggende rapport beschrijft de handelingen die moeten worden uitgevoerd om negatieve effecten op beschermde soorten zoveel mogelijk te voorkomen dan wel te verzachten. Het rapport beantwoordt de volgende vragen:

- In welke periode dient de ingreep te worden uitgevoerd om negatieve effecten op diersoort/ diersoorten zoveel mogelijk te voorkomen?
- Welke aanpassingen in de werkwijze tijdens de ingreep kunnen negatieve effecten op diersoort/ diersoorten zoveel mogelijk voorkomen?
- Welke voorwaarden moeten aan de ingreep gesteld worden om de functionaliteit van het leefgebied voor diersoort/ diersoorten te behouden?

Bij het opstellen van deze rapportage is uitgegaan van de definities zoals weergegeven op de website van Regelink Ecologie & Landschap².

¹ Voogd, M. de, Eindrapportage soortgericht onderzoek Bloemenbuurt in Enkhuizen. In het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport RA19346-03, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.

² <http://www.regelink.nl/kenniscentrum/definities-vleermuizenonderzoek/>

2 Huidige situatie

2.1 Plangebied

Het plangebied betreft 20 woningen aan de Begoniastraat 19-57 in Enkhuizen (provincie Noord-Holland). De begrenzing van het plangebied is in figuur 1 met rood aangegeven.

Figuur 1. Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2020.

2.2 Beschermde soorten

Hieronder worden beknopt de resultaten van de soorten die zijn waargenomen tijdens het soortgericht onderzoek beschreven. De onderzoeksmethodes en een uitgebreide beschrijving van de resultaten staan in de rapportage van het soortgericht onderzoek beschreven.

2.2.1 Vleermuizen

In de 20 te slopen woningen aan de Begoniastraat (PCM18) zijn een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis en vijf paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis aanwezig. Daarnaast is het op basis van de onderzoeksresultaten niet de verwachting dat er massawinterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aanwezig zijn.

De verblijfplaatsen bevinden zich op Begoniastraat 23, 31, 45, 47 en 53. Zie ook figuur 2.

Figuur 2. Aangetroffen verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied (PCM18). Het plangebied is weergegeven met een rode lijn. In de kaart zijn ook een deel van de overige aangetroffen vleermuisverblijfplaatsen in het soortgericht onderzoek te zien. Grijs huisjes met gele rand = paarverblijfplaats ruige dwergvleermuis, grijs huisjes met zwarte rand = paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis, witte huisjes met zwarte rand = zomerverblijfplaats gewone dwergvleermuis

2.2.2 Huismus

In de 20 te slopen woningen aan de Begoniastraat (PCM18) zijn geen mussennesten aangetroffen. De tuinen van de 20 te slopen woningen maken geen deel uit van het essentieel foerageergebied.

2.2.3 Gierzwaluw

In de 20 te slopen woningen aan de Begoniastraat (PCM18) zijn geen gierzwaluwnesten aangetroffen.

3 Ingreep

3.1 Omschrijving ingreep

Welwonen is van plan om de 20 woningen aan de Begoniastraat 19-57 (PCM18) te slopen, en op de vrijgekomen grond nieuwe woningen te bouwen. Ingrepen die daartoe in het plangebied moeten plaatsvinden bestaan voornamelijk uit:

- slopen gebouwen;
- verwijderen groen in tuinen
- bouwrijp maken grond;
- uitvoeren nieuwbouw.

De nieuwbouw omvat 16 eengezinswoningen (3 woonblokken) met tuin.

Figuur 3. Impressie van de nieuwbouw aan de Begoniastraat bron: KAW Architecten, DO-tekeningen d.d. 10-3-2020

3.2 Planning

De planning van de werkzaamheden aan de 20 woningen aan de Begoniastraat (PCM18) zijn:

1. Oktober 2020 – woningen komen leeg, nutsvoorzieningen worden afgesloten
2. Oktober/ november 2020 – start sloop
3. 2021 - nieuwbouw gereed

Vanwege de leefbaarheid in de wijk dient er een zo kort mogelijke tijd tussen het leegkomen van de woningen en start sloop te worden nagestreefd.

3.3 Werkwijze

De sloop van de woningen zal worden uitgevoerd op een traditionele wijze. De locatie leent zich er qua bereikbaarheid niet voor om met grote machines aan het werk te gaan, aangezien de omringende woningen bewoond zijn tijdens de werkzaamheden en behouden blijven.

De 20 woningen worden in een keer gesloopt met behulp van een shovel. In relatie tot duurzaamheid zal worden gekeken naar hergebruik van bouwmaterialen. Daarnaast wordt het sloopafval conform de regelgeving gescheiden afgevoerd.

4 Wettelijke bepalingen

4.1 Overtredingen Wet natuurbescherming

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming, § 3.2, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. De soorten staan genoemd in bijlage IV, onderdeel a van de Habitatrichtlijn. Ten gevolge van de ingreep kunnen negatieve effecten voor gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis ontstaan:

- Bij het slopen van de woningen kunnen gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen worden verstoord, gedood of verwond.
- Bij het slopen van de woningen wordt 1 paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis en 5 paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis vernield.

Door deze negatieve effecten van de ingreep worden de volgende verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming overtreden:

- *Artikel 3.5 lid 1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.*
- *Artikel 3.5, lid 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.*
- *Artikel 3.5 lid 4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.*

4.2 Voorwaarden voor een ontheffing

Conform artikel 3.8 lid 5 van de Wet natuurbescherming kan een ontheffing alleen worden verstrekt wanneer er is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden³:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging § 4.2.1)
- wanneer de ingreep valt onder een wettelijk belang (§ 4.2.2) en
- wanneer de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (§ 4.2.2).

4.2.1 Alternatievenafweging

Voor de ingreep bestaat geen andere bevredigende oplossing. Alternatieven zouden beschikbaar kunnen zijn voor wat betreft locatie, inrichting, werkwijze en periode. Hieronder wordt onderbouwd waarom deze alternatieven niet van toepassing zijn.

Locatie

Voor wat betreft de locatie van de ingreep is er binnen redelijke grenzen geen alternatief; de ingreep kan alleen plaatsvinden op de locatie van de te slopen woningen. Vanwege de bouwopgave is herbouw van sociale huurwoningen vereist. De keuze om op dezelfde locatie nieuwe woningen te bouwen is gezien de ligging midden in een wijk met sociale woningbouw een logische keuze. Het overwegen van alternatieven ten aanzien van de locatie is, binnen redelijke grenzen, niet mogelijk.

³ Zie de wettekst in <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-09-01#Hoofdstuk3>

Inrichting

Ook voor wat betreft de toekomstige inrichting van het plangebied zijn er geen alternatieven. Het is, binnen redelijke grenzen, niet mogelijk het plangebied in de toekomst zo in te richten dat de paarverblijfplaatsen van gewone en ruige dwergvleermuis behouden blijven.

In de voorbereidende stadia heeft Welwonen overwogen welke werkzaamheden nodig zijn om te komen tot het duurzaam energiezuinig maken voor haar woningbezit, in het kader van het Energie-akkoord (zie paragraaf 4.2.2.). De aanpak is voornamelijk gericht op verduurzaming van de woningen. Opties daarbij zijn het renoveren van de woningen, bijvoorbeeld door het verbeteren van de schil van de woningen, vervangen van de daken, isoleren van gevels en het vervangen van begane grondvloeren, waarbij het doel is om een optimale isolatiewaarde te verkrijgen.

Welwonen heeft een analyse gemaakt voor de woningen aan de Begoniastraat 19-57 (PCM18) waarbij de afweging is gemaakt om de woningen te renoveren of te slopen. Hieruit blijkt dat renovatie een laag rendement behaalt. Dit lage rendement ontstaat met name door beperkte levensduurverlening van de toch al oude woningen, maar ook door de verhouding van de renovatiekosten ten opzichte van nieuwbouw. Sloop-nieuwbouw daarentegen geeft het grootste energetische - en maatschappelijke rendement, een goede duurzame woning voor een sociale huurprijs met lage energielasten.

Daarbij geldt dat ook bij het scenario om de woningen te renoveren, de verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan door dak- en gevelisolatie.

Zodoende is de enige inrichting van het plangebied, waarbij een overtreding op de Wet natuurbescherming wordt vermeden, een scenario waarbij de huidige bebouwing behouden blijft. Dit is echter niet mogelijk, aangezien de problemen in/aan de woningen niet worden aangepakt en Welwonen in dat geval niet kan voldoen aan de vereisten vanuit het Energie-akkoord, zie ook paragraaf 4.2.2.

Werkwijze

Tijdelijke vleermuiskasten

Voor de paarverblijfplaatsen van gewone en ruige dwergvleermuis zijn vervangende tijdelijke verblijfplaatsen in de vorm van 32 vleermuiskasten opgehangen in de omgeving van het plangebied. Deze kasten zijn op 28 mei 2020 opgehangen door Ranox, zie ook paragraaf 5.1.1 en bijlage 1.

Permanente verblijfplaatsen

In de nieuwbouw op de vrijgekomen plek aan de Begoniastraat worden, in overleg met de architect en Welwonen, permanente inbouwvoorzieningen voor vleermuizen gerealiseerd. De mogelijkheden worden op dit moment onderzocht en besproken.

De permanente vleermuisverblijfplaatsen worden (minimaal) geschikt gemaakt voor de aangetroffen soorten en de functie(s) in de te slopen 20 woningen, waarbij wordt voldaan aan de eisen uit de Kennisdocumenten wat betreft permanente inbouw-verblijfplaatsen voor de aangetroffen soorten en functie(s) wat betreft grootte, oriëntatie, hoogte etc. De voorwaarden waaraan de definitieve

verblijfplaatsen voor vleermuizen in de nieuwbouw moeten voldoen, zoals vorm en locaties van voorzieningen staan opgenomen in paragraaf 5.1.2.

Werkwijze

De sloop wordt uitgevoerd op een vleermuisvriendelijke wijze (zie paragraaf 5.2 en 5.3), waarbij rekening wordt gehouden met de kwetsbare perioden en de aanwezigheid van vleermuizen.

Aangezien bij bovenstaande werkwijze zoveel als mogelijk rekening wordt gehouden met de aanwezige vleermuizen is een alternatieve werkwijze derhalve niet overwogen.

Planning

De tijdelijk vervangende paarverblijfplaatsen voor gewone en ruige dwergvleermuis zijn vooraf aan de uitvoering van de sloop gerealiseerd, zie ook paragraaf 5.1.1. De sloop vindt plaats buiten de kwetsbare periode van de gewone en ruige dwergvleermuis. Aangezien paarverblijfplaatsen ook als solitaire winterverblijfplaatsen kunnen worden gebruikt, is de meest kwetsbare periode voor het plangebied de winterslaapperiode van gewone en ruige dwergvleermuis. De start van de sloopwerkzaamheden vindt plaats voor november 2020. Dit is voor de winterslaapperiode van gewone en ruige dwergvleermuis en daarmee buiten de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis. Zie voor een overzicht paragraaf 5.2. Aangezien bij bovenstaande planning zoveel als mogelijk rekening wordt gehouden met de aanwezige vleermuizen is een alternatieve planning derhalve niet overwogen.

4.2.2 Belangen

De Wet natuurbescherming hanteert een aantal belangen waar een ingreep onder kan vallen.

Belangen Habitatrichtlijn

1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

De ontheffing wordt aangevraagd onder belang 3: dwingende redenen van groot openbaar belang.

Onderbouwing van het belang

De 20 te slopen eengezinswoningen aan de Begoniastraat (PCM18) zijn gebouwd in 1962 en sterk verouderd. Er is sprake van achterstallig onderhoud aan de daken en gevels. Dit geeft problemen in de vorm van lekkages, schimmelvorming, geluidsoverlast en tocht, wat de woonbeleving van de bewoners sterk negatief beïnvloed, en een negatief effect heeft op de gezondheid van de bewoners. Ook de binnenkant van de woningen is qua indeling en uitvoering sterk gedateerd (zeer kleine woningen, keuken in de woonkamer). De woningen hebben gemiddeld een energielabel E. Welwonen heeft zich geconformeerd aan het door Aedes en het rijk afgesloten Convenant Energiebesparing Huursector. De sloop van deze 20 woningen en de nieuwbouw op deze plek van 16 nieuwe woningen draagt bij aan de doelstelling om tenminste een gemiddeld energielabel B te realiseren in haar woningbezit. De nieuw te bouwen woningen worden gasloos, voorzien van warmtepomp en met een dak van zonnepanelen opgeleverd. Daarnaast ligt de kwaliteit van de nieuwe woningen hoog met name op het gebied van isolatie in dak, gevel en vloer en tocht dichting (luchtdicht bouwen). De 16 nieuwe sociale huurwoningen worden opgeleverd met energielabel A++. Deze woningen hebben een zeer laag energieverbruik waarmee een bijdrage wordt geleverd aan betaalbaarheid (woonlasten), leefbaarheid, duurzaamheid en milieu.

4.2.3 Gunstige staat van instandhouding

Habitatrichtlijn

De voorgenomen sloop van de 20 woningen aan de Begoniastraat (PCM18) resulteert in het verdwijnen van een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en vijf paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis. Dit heeft een effect op een beperkt aantal individuen met een marginaal negatief effect op de lokale populatie.

In de omgeving (fase 1 uit het soortgericht onderzoek¹) zijn nog 2 zomerverblijfplaatsen en 4 en paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aangetroffen en 6 paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis. Deze blijven voorlopig behouden; de werkzaamheden in het overige deel van fase 1 vinden pas plaats nadat de nieuwbouw in het plangebied gereed is en de permanente verblijfplaatsen aanwezig zijn (zie ook paragraaf 2.1, 7.1. en 7.2 van het soortgericht onderzoek voor een overzicht van gehele fase 1). Daarmee tasten de werkzaamheden aan de 20 te slopen woningen aan de Begoniastraat (PCM18) maar een klein deel van de aanwezige vleermuisverblijfplaatsen in fase 1 aan. De verblijfplaatsen in fase 1 zijn maar een deel van de lokale populatie, die zich waarschijnlijk bevindt in de omringende wijk(en), gezien de kleine hoeveelheid aangetroffen zomerverblijfplaatsen in het plangebied en fase 1 en het geheel ontbreken van kraamverblijfplaatsen in het plangebied en fase 1. Daarmee vindt een groot deel van de verblijfplaatsen van de lokale populaties zich buiten het plangebied.

De gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis zijn dermate algemeen in Nederland dat het verdwijnen van deze vijf paarverblijfplaatsen geen enkele invloed heeft de landelijke populaties. Wanneer in de nieuwbouw permanente voorzieningen worden opgenomen die geschikt zijn als paarverblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis zullen er op dezelfde locatie weer geschikte verblijven aanwezig zijn. Een negatief effect op de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis wordt derhalve niet verwacht.

5 Mitigerende maatregelen

Negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis kunnen ontstaan doordat bij de sloop van de woningen vleermuizen verstoord, gedood en/of verwond kunnen worden en omdat er 6 paarverblijfplaatsen vernietigd worden. Deze effecten leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

In dit hoofdstuk staan de maatregelen beschreven die genomen dienen te worden om schade aan deze beschermde soorten zoveel mogelijk te voorkomen dan wel te beperken. Hierbij worden de Kennisdocumenten van soorten (BIJ12, 2017) gevolgd. Door de werkzaamheden uit te voeren conform de eisen uit deze standaard is er een grote mate van zekerheid dat de mitigerende maatregelen van voldoende kwaliteit zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

5.1 Alternatieve verblijfplaatsen

5.1.1 Tijdelijke verblijfplaatsen

Om de periode tussen de sloop van de woningen en de voltooiing van de nieuwbouw te overbruggen, zijn in de directe omgeving 32 vleermuiskasten opgehangen die aantoonbaar geschikt zijn als paarverblijfplaats van gewone en ruige dwergvleermuis. De locaties zijn uitgekozen door de ecooloog, maar op enkele plekken aangepast vanwege beperkingen in de praktische uitvoering. De 32 kasten zijn op 28 mei 2020 geplaatst door Ranox. In bijlage 1 is het verslag van Ranox van het plaatsen opgenomen.

De kasten en locaties voldoen aan de volgende voorwaarden:

- De vleermuiskasten zijn aantoonbaar geschikt als paarverblijfplaats voor gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuis. De opgehangen kasten zijn van het type Vivara Beaumaris, artikel nr. 910200120, type VK WS 01.
- Deze kasten moeten blijven hangen tot minimaal zes maanden nadat permanente verblijfplaatsen in de nieuwbouw gerealiseerd zijn.
- De kasten hangen binnen een afstand van 100 m en maximaal 200 m van de oorspronkelijke verblijfplaatsen (zie rapportage soortgericht onderzoek¹).
- De kasten zijn zo worden opgehangen dat deze verschillende microklimaten aanbieden.
- De kasten hebben een locatie die vergelijkbaar is met, of van betere kwaliteit dan, de oorspronkelijke situaties wat betreft hoogte), vrije aanvliegroute en duisternis. Daarnaast hangen de kasten zo vrij mogelijk van verstoring en buiten bereik van predatoren.
- De locaties zijn zoveel mogelijk afgestemd op de reeds aanwezige zomer- en paarverblijfplaatsen.
- De locaties zijn zo uitgekozen dat ze zoveel mogelijk buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden hangen.

Om ervoor te zorgen dat de vleermuizen voldoende tijd hebben om de nieuw aangeboden vleermuiskasten te ontdekken, is rekening gehouden met een gewenningsperiode van minimaal zes maanden voorafgaande aan het paarseizoen (dat loopt van augustus – september). De kasten zijn echter 28 mei 2020 geplaatst. Uitgaande van de start sloop eind oktober 2020, is de gewenningstijd voor vleermuizen voor de tijdelijke kasten vijf maanden. De voorgeschreven gewenningsperiode van bij voorkeur zes maanden (hiervoor geldt uitsluitend de actieve periode) in de Kennisdocumenten wordt hiermee helaas niet behaald. Ecologisch gezien is dit onzes inziens geen groot bezwaar, aangezien de kasten het grootste deel van de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis wel aanwezig zijn, en ze dichtbij de oorspronkelijke verblijfplaatsen worden geplaatst, waardoor de vleermuizen de kasten geruime tijd kunnen verkennen en eraan kunnen wennen.

Het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen is niet noodzakelijk. Wanneer de vleermuiskasten geen belemmering vormen komt het de vleermuizen ten goede als deze blijven hangen zolang de kasten functioneel zijn.

5.1.2 Permanente verblijfplaatsen

Verplichte compensatie voor Begoniastraat (PCM 18)

In de nieuwbouw op de vrijgekomen plek aan de Begoniastraat (PCM18) worden inbouwvoorzieningen voor vleermuizen gerealiseerd. De mogelijkheden voor de exacte vorm en locaties van deze permanente verblijfplaatsen zijn in tussen de ecoloog, de architect en Welwonen besproken en gekozen.

In de nieuwbouw wordt gecompenseerd voor 1 paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis en 5 paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis. Hiertoe worden op 25 locaties inbouwkasten voor vleermuizen geplaatst. Deze kunnen duurzaam voortbestaan, doordat ze ingebouwd worden in de nieuwbouw.

De nieuwbouw bestaat uit drie woonblokken. In de zuidelijke kopgevels van deze drie woonblokken worden in totaal 21 inbouwkasten van het type VivaraPro IB VL 04 (zie figuur 4) ingemetseld. De kasten worden evenredig verdeeld over de zuidelijke kopgevels. De breedte van de brandgangen tussen de woningen is zodanig dat de aanvliegroutes breed genoeg zijn (variërend van 4,6 m tot 9,0 m gevel tot gevel) – bovendien is dit gelijkwaardig met de breedte van de brandgangen – en daarmee aanvliegroutes - in de huidige situatie. Daarnaast worden op 4 plekken in de westelijke langgevel (straatzijde) dezelfde inbouwstenen ingebouwd. De vleermuiskasten worden geplaatst op 6,4 m en hoger (kopgevels) en 3,8 m en hoger (voorgevels) ten opzichte van het maaiveld. De gekozen locaties (kop- en straatgevels) komen overeen met de locatie zoals de vleermuizen ze tijdens het onderzoek gebruikten. Wat betreft hoogte, licht, aanvliegmogelijkheden etc. wordt voldaan aan de eisen uit de Kennisdocumenten.

In bijlage 3 zijn de ontwerptekeningen van permanente verblijfplaatsen opgenomen.

Figuur 4. De gekozen inbouwstenen voor verblijfplaatsen van vleermuizen en een impressie van de wijze van inbouwen (bron: Vivara Pro)

Door het terugbrengen van 25 vleermuisverblijfplaatsen in de nieuwbouw (ontstaat voor gewone en ruige dwergvleermuizen de mogelijkheid om tenminste (in totaal) 6 paarverblijfplaatsen in te nemen die duurzaam kunnen voortbestaan.

Extra compensatie voor toekomstige werkzaamheden in de omgeving

In het rapport van het soortgericht onderzoek (RA19346-03) kunt u lezen dat een groot deel van de woningen in de omgeving van het plangebied in de nabije toekomst worden gerenoveerd (PCM16+39 ged.) en een deel wordt gesloopt met nieuwbouw (PCM6 ged.). Zie ook hoofdstuk 2, paragraaf 4.4 en paragraaf 7.3 van het soortgericht onderzoek voor een kaart, een overzicht van de resultaten en meer uitleg.

Met het bouwen van nieuwe woningen in het plangebied van PCM18 doet zich de kans voor om reeds inbouwvoorzieningen te plaatsen voor de toekomstige werkzaamheden in de omliggende fases. Daarop is in overleg met Welwonen en de architect gekeken of een deel van de in de toekomst te nemen compenserende maatregelen voor huismus en gierzwaluw al in de nieuwbouw van het plangebied kunnen worden getroffen. Ecologisch gezien heeft dit de voorkeur omdat inbouwvoorzieningen duurzamer zijn dan opbouwkasten, meer zekerheid bieden dat ze werken ten opzichte van nieuwe nestplekken onder een geïsoleerd dak, en omdat de dieren al kunnen wennen aan de nieuwe voorzieningen. Daarbij zijn dergelijke permanente verblijfplaatsen realiseren bij een renovatieproject niet mogelijk, omdat de muren intact blijven.

Overeengekomen is dat in de nieuwbouw in het plangebied de volgende maatregelen worden genomen voor werkzaamheden aan PCM16+39 ged. resp. sloop van PCM6 ged.. Deze maatregelen tellen derhalve ook mee in de berekening van de compensatie in de toekomstige fases.

- **Gierzwaluw:** in de drie noordelijke kopgevels worden per kopgevel drie inbouwstenen van het type Vivara Pro IB GZ 05 ingebouwd (totaal 9 neststenen), die dienen als toekomstige compensatie voor gierzwaluw.

- **Huismus:** over de gehele oostelijke langsgevel (tuinzijde) van de drie woonblokken worden per adres 2 inbouwstenen van het type type Vivara Pro IB GZ 05 ingebouwd onder de dakrand (in totaal 32 neststenen), die dienen als toekomstige compensatie voor huismus.

Figuur 5. De gekozen inbouwstenen voor nieuwe permanente verblijfplaatsen van gierzwaluwen en huismussen (links) en een impressie van de wijze van inbouwen (rechts). (bron: Vivara Pro)

Van huismussen is bekend dat ze ook dezelfde inbouwstenen als gierzwaluwen gebruiken; uit eigen veldervaringen kennen wij verschillende projecten waar mussen dergelijk inbouwstenen gebruiken. Ook in het Kennisdocument Huismus is opgenomen dat gierzwaluwstenen kunnen worden gebruikt als alternatieve nestplek. Daarom is ervoor gekozen om dezelfde inbouwsteen te gebruiken als permanente voorzieningen voor huismus en gierzwaluw.

De locaties zijn afgestemd op de eisen uit de Kennisdocumenten en de huidige locaties, zoals huismussen en gierzwaluwen ze ten tijde van het soortgericht onderzoek gebruikten. Namelijk; de mussen hebben hun nesten voornamelijk de tuinzijde van de woningen in PCM16+39 ged., waarbij de tuinen van de woningen in PCM16+39 ged. worden gebruikt als essentieel leefgebied en foerageergebied. De nieuwe nestkasten voor huismus komen vlak onder de dakgoot (5,4m boven maaiveld), wat vergelijkbaar is met de situatie nu waarin ze hun nesten bereiken via de dakgoot. De gierzwaluwen broeden enkel in de woningen van PCM 6 ged. en vliegen in via de brandgangen tussen de woningen en bereiken hun nest via de kantpannen aan de kopgevel. De nieuwe nestkasten voor gierzwaluw komen dichtbij de kantpannen, in de dakgoot, waardoor de bestaande situatie wordt nagebootst. De permanente verblijfplaatsen voor gierzwaluw komen op minimaal 7,3m boven maaiveld en hebben daarmee voldoende aanvlieghoogte. In beide gevallen liggen de nestkasten op het schaduwrijke oost- en noordzijde en op voldoende hoogte.

In bijlage 3 zijn de ontwerptekeningen van permanente verblijfplaatsen opgenomen.

5.2 Aangepaste werkperiode

De planning is weergegeven in paragraaf 3.2. De sloopwerkzaamheden worden uitgevoerd vanaf oktober 2020.

In de woningen zijn 1 paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis en 5 paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis aanwezig. Deze verblijfplaatsen worden in de paarperiode gebruikt en kunnen ook in milde winterperiodes gebruikt worden. In feite betekent dit dat de woningen het gehele winterhalfjaar in gebruik kunnen zijn. Daarom wordt voor het bepalen van de werkperiode de verblijfplaatsen beschouwd als 'jaarrond gebruikt'. In de onderstaande tabel zijn de meest gunstige en ongunstige perioden voor het uitvoeren van de ingrepen weergegeven.

Tabel 1. Werktabel. De tabel geeft aan wanneer er volgens de Kennisdocumenten wel/niet gewerkt mag worden, gebaseerd op de soorten en functies in de woningen. In de onderste rij staat wanneer het ongeschikt maken mag worden uitgevoerd.

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Ruige dwergvleermuis												
Paarverblijfplaats												
Winterverblijfplaats												
Jaarrond gebruikte verblijfplaats												
Gewone dwergvleermuis												
Paarverblijfplaats												
Winterverblijfplaats								*	*			
Jaarrond gebruikte verblijfplaats												
Ongeschikt maken theorie												
Ongeschikt maken praktijk												

■ werkzaamheden niet toegestaan
 ■ werkzaamheden mogelijk onder voorwaarden
 ■ werkzaamheden toegestaan

**Enkel van toepassing als het een massawinterverblijfplaats van gewone dwergvleermuis betreft

Om te voorkomen dat dieren worden verwond of gedood moeten de verblijfplaatsen buiten kwetsbare periode ongeschikt gemaakt worden (zie tabel 1). De periode waarin de sloop mag plaatsvinden is zeer beperkt, door de overlap in periodes waarin niet gewerkt mag worden, en ligt bovendien al achter ons in het jaar. Gezien de sociale situatie in de wijk is het onwenselijk om de woningen gedurende langere tijd leeg te laten staan, in afwachting van ongeschikt maken en sloop na april 2021. Daarom is besloten het ongeschikt maken uit te voeren in de periode na het gebruik van het paarverblijf van ruige dwergvleermuis (aangezien deze in meerderheid voorkomen in het plangebied) en voordat de gewone en ruige dwergvleermuis in winterslaap gaan.

Dit betekent dat het ongeschikt maken uitgevoerd wordt tussen 1 oktober – 1 november, mits de avondtemperatuur boven 5 graden is. Dit is de periode dat de vleermuizen nog actief en mobiel zijn, en hun winterverblijfplaatsen kunnen verlaten.

Deze periode kan eerder beginnen of later eindigen, afhankelijk van de lokale meteorologische omstandigheden.

5.3 Aangepaste werkwijze

- In de muren van het gebouw worden gaten gemaakt, bij voorkeur over de volle breedte of op de hoeken. Hierdoor ontstaat tocht die het microklimaat verstoort en wordt de verblijfplaats ongeschikt.
- Op plekken waar het maken van gaten niet mogelijk is (ter beoordeling van de aannemer) en/of waar niet voldoende tocht ontstaat (ter beoordeling van de ecooloog) worden alle overige openingen afgesloten met 'exclusion flaps'. Dit zijn stukken stevig plasticfolie die aan bovenzijde en aan de zijkanten tegen de muur worden bevestigd zodat deze openingen zoals stootvoegen afdekken. Aan de onderzijde hangen deze flappen los. Dit biedt vleermuizen wel de mogelijkheid weg te komen maar verhindert terugkeer.
- Het maken van gaten en het plaatsen van de flappen moet onder begeleiding van een deskundige op het gebied van vleermuizen worden uitgevoerd.
- Tussen het maken van gaten en/of plaatsen van exclusion flaps en de start sloop dient minimaal 5 dagen met avondtemperaturen van meer dan 5 °C te zitten. Dit is noodzakelijk om vleermuizen die zich toch nog onverhoopt ergens in het gebouw bevinden de kans te geven het gebouw te verlaten
- De nacht voorafgaand aan de start sloop dient een vleermuisinventarisatie uitgevoerd te worden om er zeker van te zijn dat er geen vleermuizen meer gebruik maken van de woningen.
- Als tijdens de werkzaamheden toch vleermuizen worden aangetroffen moeten de werkzaamheden onmiddellijk worden stopgezet en moet een vleermuisdeskundige worden geraadpleegd over de manier waarop de werkzaamheden verder uitgevoerd kunnen worden met zo min mogelijk negatieve effecten voor de aangetroffen vleermuizen.

5.4 Overige maatregelen

- Alle werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op de vleermuizen moeten aantoonbaar worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van vleermuizen.
- Voordat de ingreep plaatsvindt dient een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.
- Indien er tijdens de werkzaamheden vleermuizen worden aangetroffen, dient het werk onmiddellijk stilgelegd te worden en contact opgenomen te worden met de ecooloog.

- Bij de werkzaamheden en in de nieuwe situatie is het van belang dat het plangebied en de directe omgeving niet méér of op andere locaties verlicht worden dan in de huidige situatie het geval is. Door verlichting kan verstoring van vleermuizen optreden, waardoor vleermuizen het gebied gaan mijden. Omdat in de omgeving van het plangebied een mogelijk essentiële vliegroute loopt, kan de Wet natuurbescherming alsnog overtreden worden.
- Indien gebruik van kunstmatige verlichting gedurende de uitvoering van de werkzaamheden noodzakelijk is, dient deze zoveel mogelijk beperkt te worden en gericht te worden op die plaatsen waar verlichting nodig is. Uitstraling van verlichting naar boven en naar de omgeving toe moet zoveel mogelijk voorkomen worden door gebruik te maken van armaturen die licht bundelen.

6 Bronnen

6.1 Rapporten en literatuur

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion Natuur.
- Dietz, C., A. Kiefer, 2017. Veldgids Vleermuizen van Europa. Alle soorten van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil, 2006. Handreiking Wet natuurbescherming. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Rapport, Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.
- Korsten, E. en H. Limpens, 2011, Brochure vleermuisvriendelijk bouwen, Landschapsbeheer Flevoland, Lelystad.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure. [<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/03/01/buiten-aan-het-werk-houd-tijdig-rekening-met-beschermde-dieren-en-planten.html> (21-04-2014)].
- Simon, M., S. Hüttenbügel & J. Smit-Viergutz, 2004. Ecology and Conservation of Bats in Villages and Towns. Results of the scientific part of the testing & development project 'Creating a network of roost sites for bat species inhabiting human settlements'. Schriftreihe für Landschaftspflege und Naturschutz Heft 77.

6.2 Websites

- www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.vleermuisprotocol.nl

6.3 Projectgericht

- Voogd, M. de, Eindrapportage soortgericht onderzoek Bloemenbuurt in Enkhuizen. In het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport RA19346-03, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.

Bijlage 1. Verslag Ranox plaatsen vleermuiskasten

Notitie

Ophangen tijdelijke vleermuiskasten - locatie Asterstraat - Enkhuizen

Opdrachtgever	Welwonen - Enkhuizen
Contactpersoon	Dhr. G. van Bergenhenegouwen
Datum	29-05-2020
notitienummer	NO890501.02/20
Auteur	Dhr. W. Grootendorst
Telefoonnummer	06-54295196
E-mail adres	wim.grootendorst@ranox.nl
Collegiale toets	Dhr. J.P. Kalisvaart, d.d. 02-06-2020

Bijlage 2. Wet natuurbescherming

Algemeen

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet is de Nederlandse implementatie van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, aangevuld met nationale bepalingen. De Wet natuurbescherming vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming kent drie pijlers, namelijk:

- bescherming van Natura 2000-gebieden,
- bescherming van soorten,
- bescherming van houtopstanden.

Daarnaast is er een belangrijke plaats ingeruimd voor de zorgplicht (artikel 1.11). Vanuit deze zorgplicht moeten handelingen achterwege blijven waarvan men kan vermoeden zij nadelige gevolgen kunnen hebben voor beschermde gebieden of soorten.

In dit hoofdstuk volgt een eenvoudige weergave van de essentie van de Wet natuurbescherming, voor zover deze betrekking heeft op ruimtelijke ontwikkelingen en festiviteiten. Verbodsartikelen worden voor de leesbaarheid vereenvoudigd weergegeven. Raadpleeg voor de exacte formulering de wetstekst (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-34.html>).

Bescherming Natura 2000-gebieden

Vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn hebben de lidstaten de verplichting om speciale beschermingszones aan te wijzen. Deze speciale beschermingszones heten Natura 2000-gebieden. Elk Natura 2000-gebied heeft instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van:

- leefgebieden voor vogelsoorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Vogelrichtlijn, en/of
- natuurlijke habitats en de habitats van soorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Habitatrichtlijn.

Verboden (volgens artikel 2.7, lid 2) is elke activiteit (in de wet: project of handeling) zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of,
- een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

De activiteit kan alleen doorgang vinden als Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de activiteit plaatsvindt een vergunning verlenen. Voor diverse werkzaamheden in nationaal belang (zoals werkzaamheden rond de hoofdspoorwegen) is de minister van Economische Zaken bevoegd gezag.

Bescherming van soorten

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes:

1. beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn,
2. beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn,
3. beschermingsregime andere soorten.

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Onder het beschermingsregime Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Op basis van artikel 3.1 is het verboden om:

1. opzettelijk vogels te doden of te vangen;
2. opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. opzettelijk vogels te storen.

Het verbod om vogels opzettelijk te storen geldt niet wanneer dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Bij werkzaamheden in het broedseizoen kan het verlaten van nesten als gevolg van verstoring leiden tot het indirect doden van dieren of het aantasten van de functionaliteit van nesten en dus tot een overtreding van artikel 3.1, lid 1 en 2.

De vogelsoorten die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest zijn verdeeld over vier categorieën waarvan de nesten een jaarronde bescherming genieten. Ook is er een vijfde categorie van vogels waarvan een inventarisatie van de nesten gewenst kan zijn.

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Onder het beschermingsregime Habitatrichtlijn vallen alle dieren uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel a,
- het Verdrag van Bern, bijlage II,
- het Verdrag van Bonn, bijlage I,

en alle planten uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel b,
- het Verdrag van Bern, bijlage I.

Volgend artikel 3.5 is het verboden om, voor zover het soorten betreft uit bovenstaande bijlagen:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. opzettelijk dieren te verstoren;
3. opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
4. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
5. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

In de genoemde bijlagen van de verdragen van Bern en Bonn staan ook diverse vogelsoorten genoemd. Dit betekent dat voor deze soorten het (ver)storen ook verboden is wanneer dit geen effect heeft op de instandhouding van de betreffende soort.

3. Beschermingsregime andere (nationale) soorten

Onder het 'beschermingsregime andere soorten' vallen een aantal soorten waarvoor er geen Europese verplichting ligt tot bescherming. Nederland geeft zo uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om de staat van instandhouding van dier- en plantensoorten te beschermen. Volgens artikel 3.10. is het verboden om, voor zover het soorten uit deze lijst betreft:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Onder dit beschermingsregime vallen ook een groot aantal zeer algemene zoogdieren en amfibieën. Een groot deel van deze algemene soorten zijn door de provincies en het ministerie van EZ voor ruimtelijke ontwikkelingen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Ontheffing en vrijstellingen

Ontheffingen worden verleend door de Minister van Economische zaken of Gedeputeerde Staten, en geven een initiatiefnemer de mogelijkheid om onder voorwaarden de wet te overtreden. Vrijstellingen worden gegeven door de Minister van Economische zaken of Provinciale Staten en beschrijven handelingen en situaties waarin de wet niet van toepassing is.

Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen of het verkrijgen van een vrijstelling kan alleen wanneer er:

- geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- geen negatief effect is op de staat van instandhouding van de soort;
- en er voldaan is aan de in de wet genoemde belangen (artikel 3.3, lid 4b, artikel 3.8, lid 5b en artikel 3.10, lid 2).

Voor het beschermingsregime overige soorten is het voldoende als er voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang.

Bescherming van houtopstanden

Een houtopstand beslaat een oppervlakte van 10 are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting van meer dan twintig bomen, gerekend over het totaal aantal rijen.

Volgens artikel 4.2 vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- houtopstanden binnen door de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom
- houtopstanden op erven of in tuinen en fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar en kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa en die:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Volgens artikel 4.2 is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder daar melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Dit geldt niet voor het periodiek vellen van vriend- of hakhout. Binnen drie jaar moet het gevelde deel weer zijn herplant.

Vrijstellingen gelden er wanneer het vellen gebeurt middels een goedgekeurde gedragscode of de werkzaamheden voortvloeien uit instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden of nodig zijn voor aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) bestaat uit planologisch beschermde gebieden die zijn aangewezen om ecologische verbindingen te realiseren tussen belangrijke natuurgebieden. Deze natuurgebieden en de verbindingen daartussen vormen samen een ecologisch netwerk. De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN mogen niet door een ingreep worden aangetast. Alle (mogelijke) effecten van een voorgenomen ingreep moeten daarop dan ook worden getoetst. De provincie waarbinnen het plangebied valt geeft invulling aan het NNN en is daartoe het bevoegd gezag. Voor meer informatie over het NNN en het toetsingskader zie <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/natuurnetwerk-nederland>.

Wet dieren

De Wet natuurbescherming kent geen verbod op het verwonden van dieren. Dit is namelijk al verboden in de Wet dieren. Volgens artikel 2.1 van de Wet dieren, eerste lid, is het namelijk verboden om:

- zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

De Wet dieren kent een ontheffingsmogelijkheid, maar alleen als het belang van het welzijn van dieren zich er niet tegen verzet. Een ontheffing is niet nodig wanneer vaststaat dat het mogelijk verwonden van dieren een 'redelijk doel' dient, of 'noodzakelijk' is. In deze rapportage wordt niet getoetst aan de Wet dieren.

1. Aanleiding

Welwonen is van plan de woningen aan de Begoniastraat 19 tot en met 57 te Enkhuizen te slopen. Uit het onderzoeksrapport van Regelink Ecologie en Landschap blijken in de woningen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig te zijn. In verband met de aanwezigheid van een zomerverblijf en een aantal paarverblijven van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis is aan RANOX Natuuraannemer gevraagd tijdelijke vleermuiskasten te leveren en te plaatsen voor vleermuis in het kader van mitigerende en compenserende maatregelen.

Via deze notitie worden de uitgevoerde werkzaamheden beschreven.

2. Ecoloog

Bij de werkzaamheden is Wim Grootendorst als ecoloog met ervaring van vleermuizen aanwezig geweest om ervoor te zorgen dat de ecologische functionaliteit gewaarborgd is.

3. Werkzaamheden

De werkzaamheden zijn uitgevoerd op 28 mei 2020 en betreffen:

1. Aanschaf tijdelijke vleermuiskasten type Vivara Beaumaris, artikel nr. 910200120, type VK WS 01
2. Plaatsing van 32 stuks tijdelijke vleermuiskasten op door de opdrachtgever te noemen locaties en indien nodig alternatieve locaties te bepalen.
3. Van deze werkzaamheden en de bevindingen een rapportage opstellen.

4. Locatie

In het onderzoek van Regelink Ecologie en Landschap wordt een voorstel gedaan van geschikte locaties voor de tijdelijke kasten. Deze locaties liggen rondom de te slopen woningen en zijn aangegeven in onderstaande figuur met blauwe sterretjes. De precieze locaties en eventuele alternatieven moeten ter plaatse door een deskundige op het gebied van vleermuizen worden bepaald.

Figuur 1: Waarnemingen vleermuizen en voorstel locaties tijdelijke kasten.

Figuur 1. Voorgestelde locaties voor de tijdelijke vleermuisverblijfplaatsen middels vleermuiskasten (blauwe sterren) voor de sloop van de 20 woningen aan de Begoniastraat (PCM 18, in blauw kader). Tevens zijn aangegeven de tot nu toe aangetroffen verblijfplaatsen van vleermuizen.

Legenda:
 grijs huisje met gele rand - paarverblijfplaats ruige dwergvleermuis,
 grijs huisje met zwarte rand - paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis (locatie o.f.v. paarroepen)
 Wit huisje met zwarte rand - zomerverblijfplaats gewone dwergvleermuis
 blauw ster - voorgestelde locatie vleermuiskast

5. Bijzonderheden

Vleermuiskasten ophangen aan gebouwen in de omgeving van de te slopen woningen

Hierbij is gelet op een variatie aan richtingen, een vrije in- en uitvliegroute, niet direct door kunstlicht beschenen locatie, onbereikbaarheid voor predatoren en niet nabij openslaande ramen of boven deuren of ramen.

De kasten zijn op de in figuur 1 voorgestelde locaties opgehangen:

Asterstraat: nr. 38, 34, 25, 32, 22, 19, 17, 13 en 12

Goudsbloemstraat: nr. 21, 35, 37 en 53

Begoniastraat: nr. 69, 60, 46 en 44

Anemonenstraat: nr. 1

Appartementencomplex: 6 stuks op 3 gevels

Ook zijn er 3 stuks kasten in bomen opgehangen waarbij specifiek gelet is op de vrije aanvliegroute en onbereikbaarheid voor predatoren. Voorafgaand aan het ophangen van deze kasten is contact geweest met de heer H. Meester van de gemeente Enkhuizen die toestemming verleende voor het ophangen onder voorwaarde van toezenden van een notitie waarin een contactpersoon en foto's van de opgehangen kasten vermeld worden.

Wijzigingen in locaties vanwege geen medewerking door bewoners van voorgestelde locaties:

Asterstraat 39, is verplaatst naar Asterstraat 38. (twee kasten op 1 kopgevel)

Asterstraat 16, is verplaatst naar Asterstraat 17. (twee kasten op 1 kopgevel)

Asterstraat 9, is verplaatst naar Goudsbloemstraat 35. (twee kasten op 1 kopgevel)

Asterstraat 47, is verplaatst naar Begoniastraat 69.

Anemonenstraat 1; hier zijn twee kasten op de kopgevel opgehangen op verzoek van de bewoner.

Appartementencomplex Asterstraat; de verdeling van de kasten op het gebouw is iets gewijzigd vanwege mogelijke bevestigingsplaatsen. Onder andere is het niet gewenst in de tegelafwerking van trappenhuisen gaten te boren voor bevestiging van de kasten.

Een algemeen beeld van de locaties en de wijzigingen vindt u in hoofdstuk 7; Afbeeldingen.

Tijdens de werkzaamheden zijn geen vleermuizen of andere soorten aangetroffen die beschermd zijn volgens de vaststelling van het betreffende bevoegd gezag bij de Wet natuurbescherming

6. Onderhoud en nazorg

Het is raadzaam om de vleermuiskasten jaarlijks in de wintermaanden te controleren om de aanwezigheid en functionaliteit te waarborgen en de kasten te reinigen. Deze werkzaamheden inclusief notitie kunnen door RANOX natuuraannemer worden uitgevoerd.

7. Afbeeldingen

Afbeelding 1: Asterstraat 38.

Afbeelding 2: Asterstraat 38, 2 kasten; de kast van nr. 39 is verplaatst naar nr. 38.

Afbeelding 3: Asterstraat 34.

Afbeelding 4: Kast aan populier (oostzijde) tegenover Asterstraat 25.

Afbeelding 5: Kast aan Es (oostzijde) tegenover Asterstraat 37.

Afbeelding 6: Kast aan Es (westzijde) tegenover Asterstraat 46.

Afbeelding 7: Asterstraat 22 en 23.

Afbeelding 8: Asterstraat 19.

Afbeelding 9: Asterstraat 17: 2 kasten, (de kast van nr. 16 is verplaatst naar nr. 17)

Afbeelding 1: Asterstraat 12 en 13.

Afbeelding 11: Goudsbloemstraat 21.

Afbeelding 12: Goudsbloemstraat 35 en 37.

Afbeelding 13: Goudsbloemstraat 53.

Afbeelding 14: Begoniastraat 60.

Afbeelding 15: Begoniastraat 69.

Afbeelding 16: Begoniastraat 44 en 46.

Afbeelding 17: Anemonenstraat 1.

Afbeelding 18: Appartementencomplex Asterstraat westgevel van noordelijke vleugel.

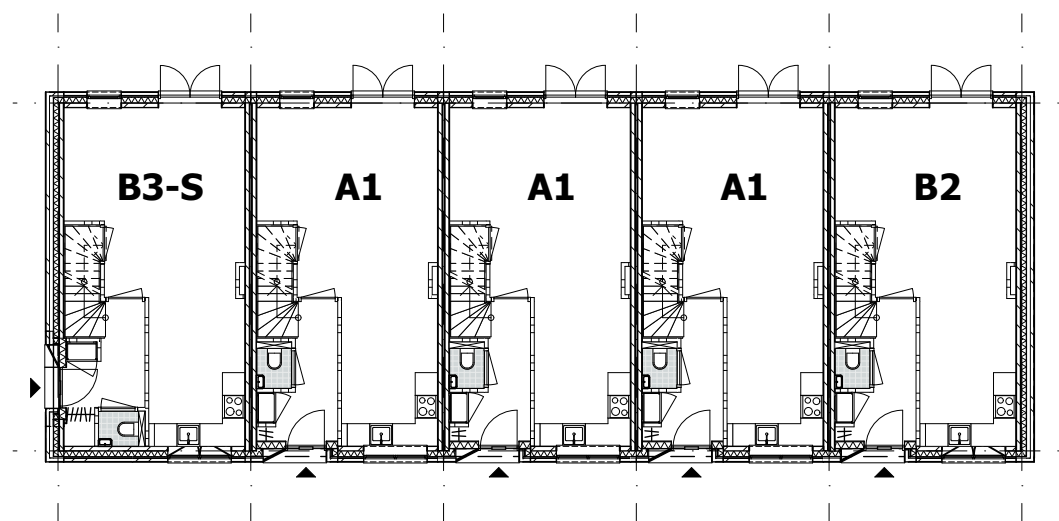
Afbeelding 2: Appartementencomplex Asterstraat zuidgevel van zuidelijke vleugel.

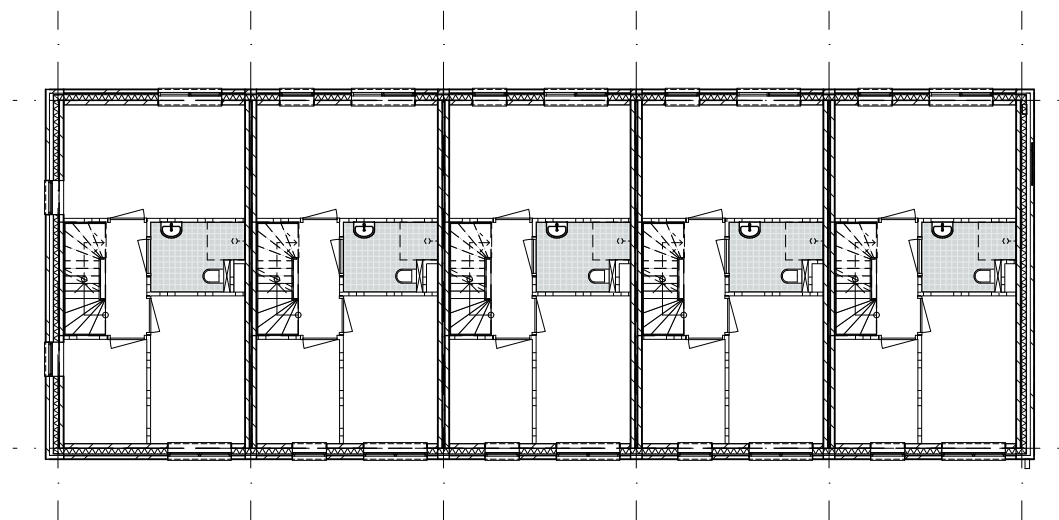
Afbeelding 20: Appartementencomplex Asterstraat Noordgevel van zuidelijke vleugel (links op de foto) en oostgevel van noordelijke vleugel (rechts op de foto).

Bijlage 3. Ontwerptekeningen compensatie verblijfplaatsen

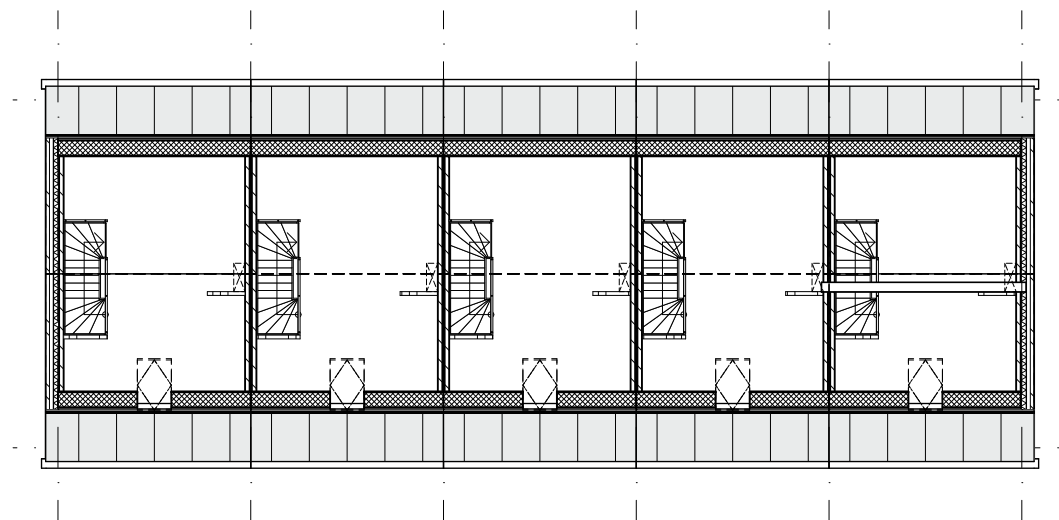
Blok 3

begane grond

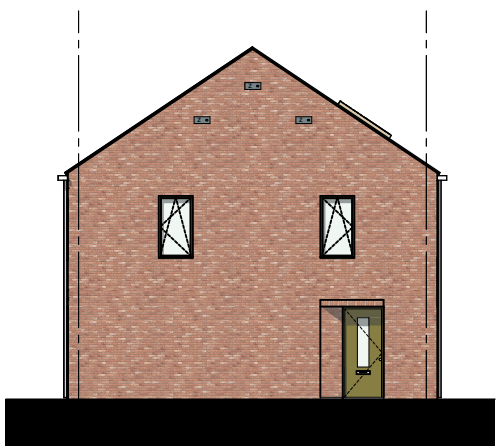
Eerste verdieping

Tweede verdieping

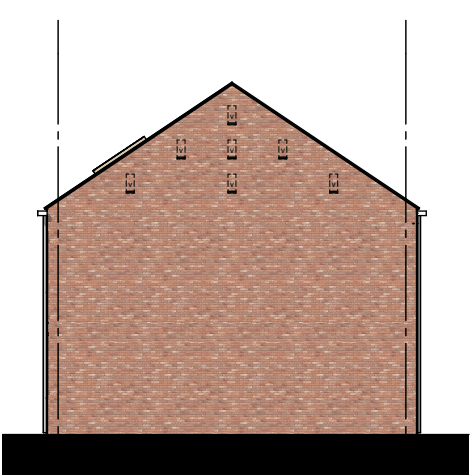
Vorgevel

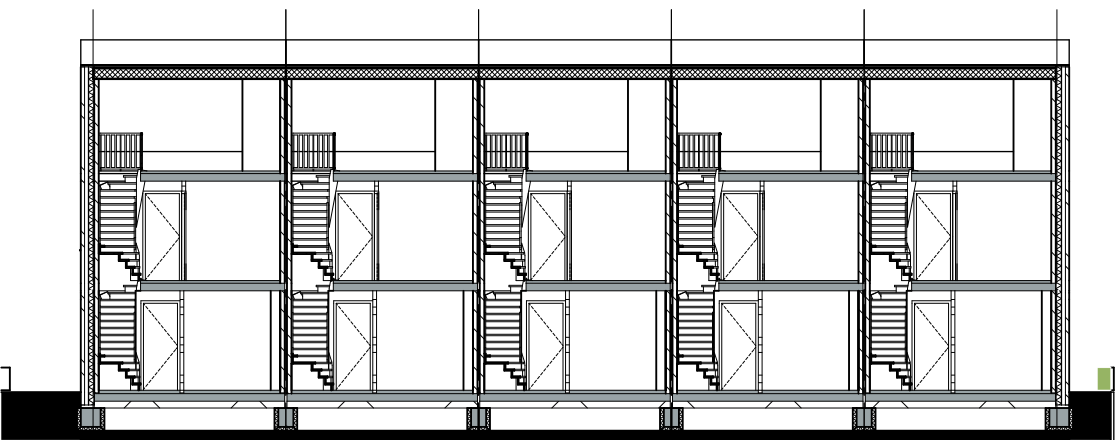
Kopgevel B3-S

Achtergevel

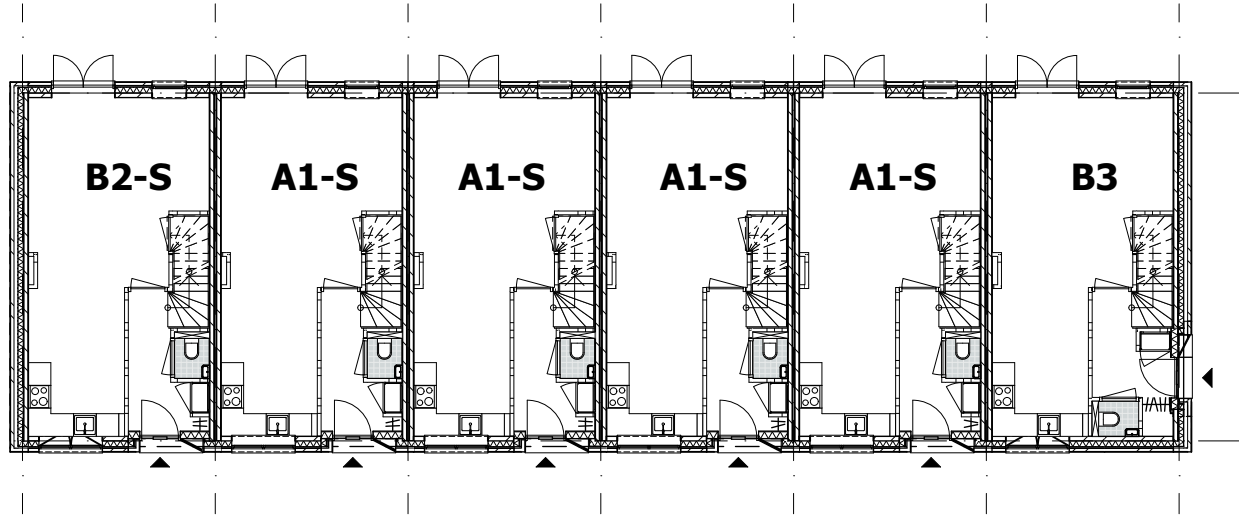
Kopgevel B2

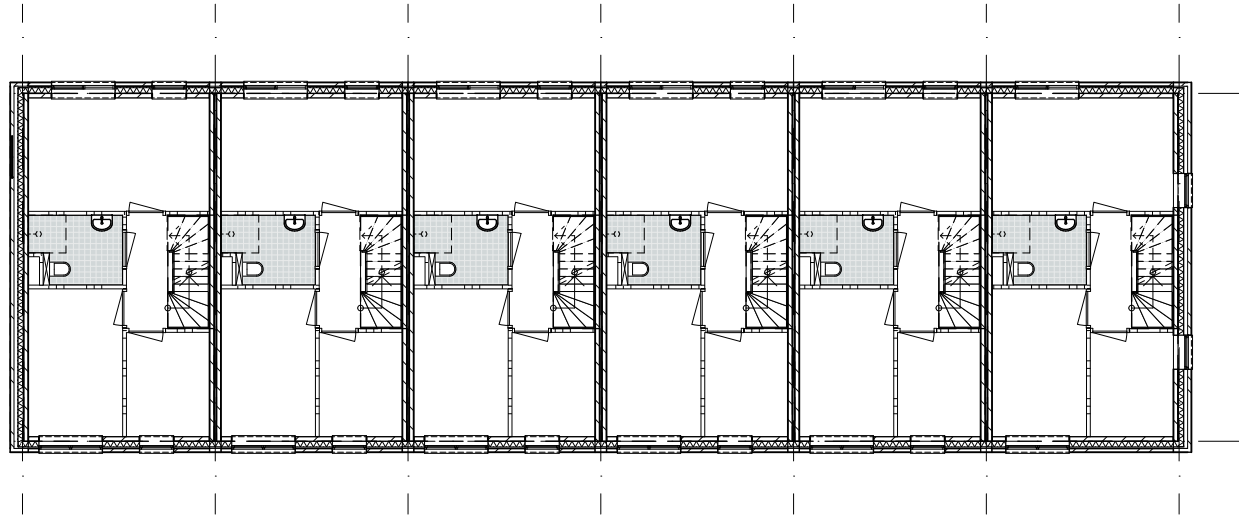
Langsdoorsnede

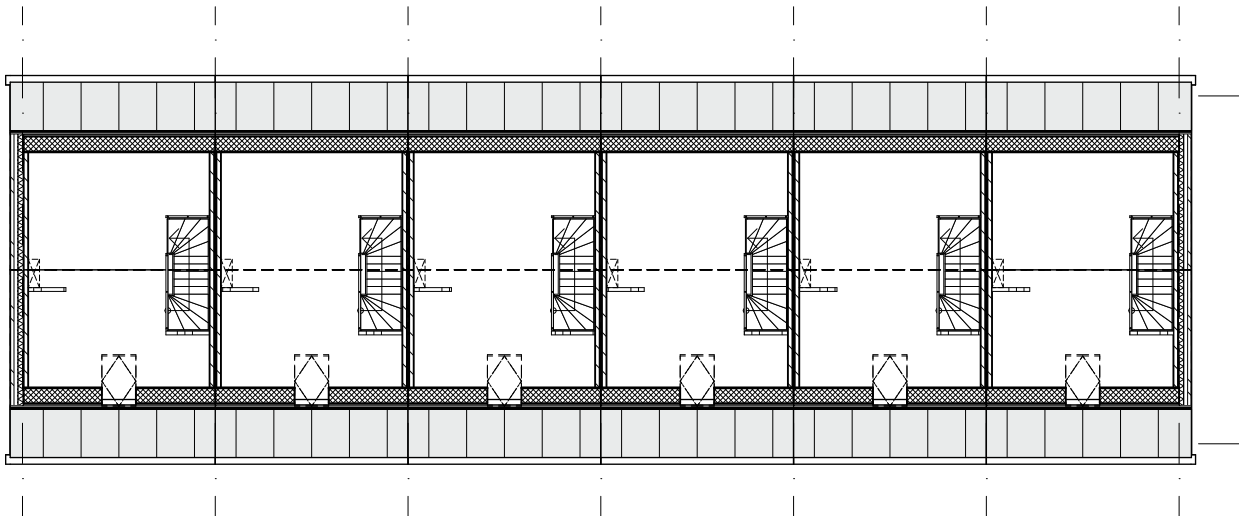
Blok 2

begane grond

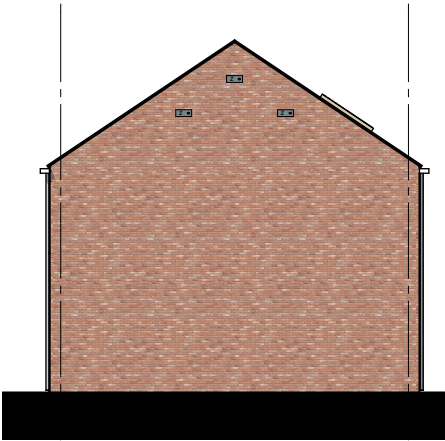
Eerste verdieping

Tweede verdieping

Vorgevel

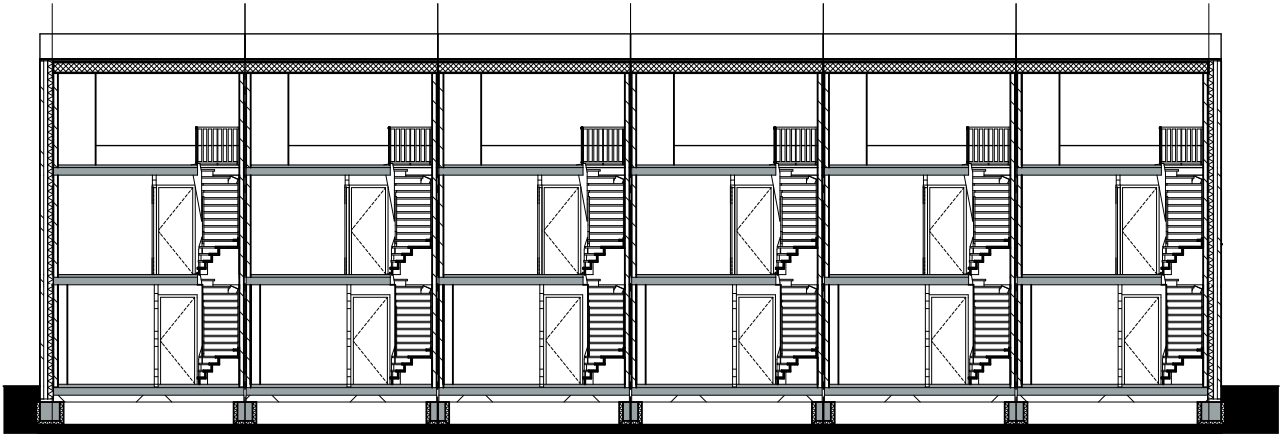
Kopgevel B2-S

Achtergevel

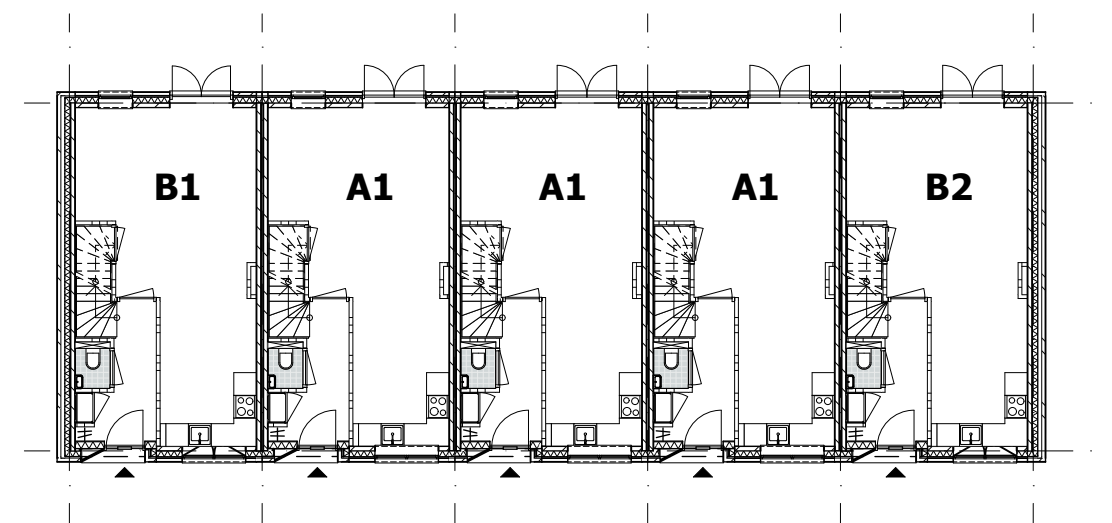
Kopgevel B3

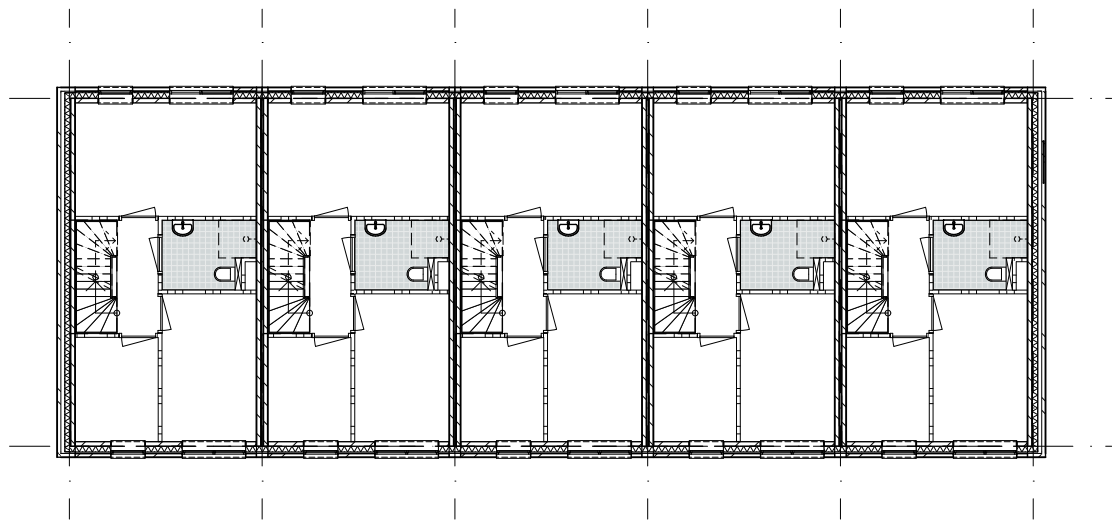
Langsdoorsnede

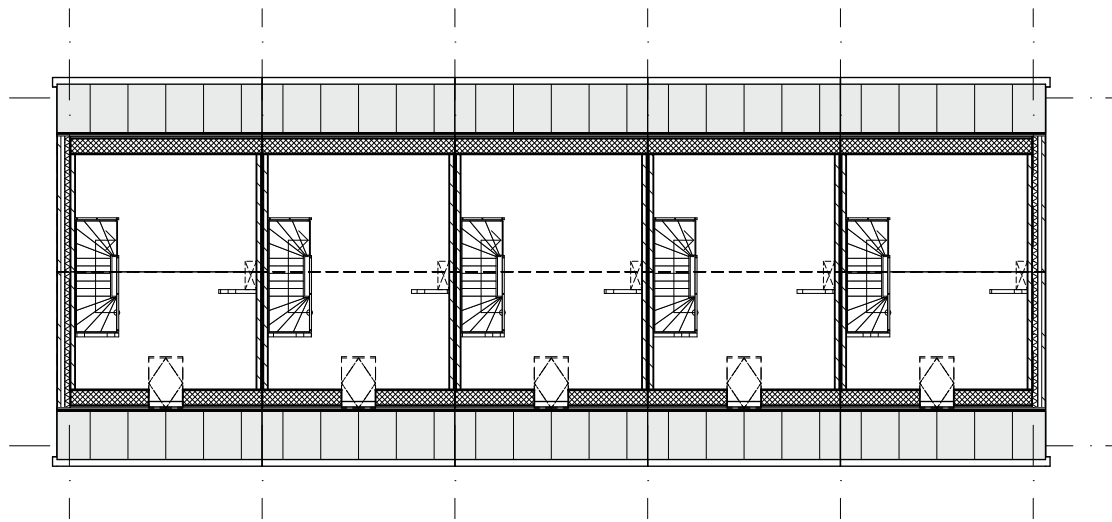
Blok 1

begane grond

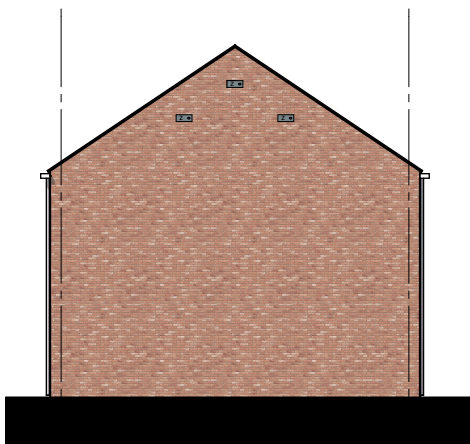
Eerste verdieping

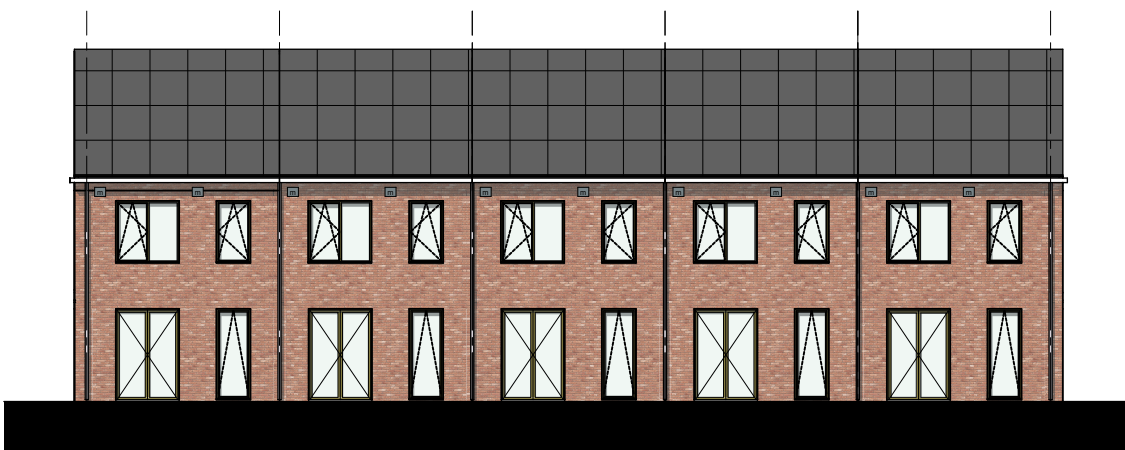
Tweede verdieping

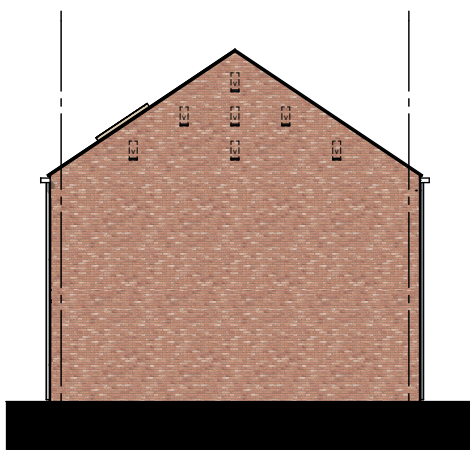
Voorgevel

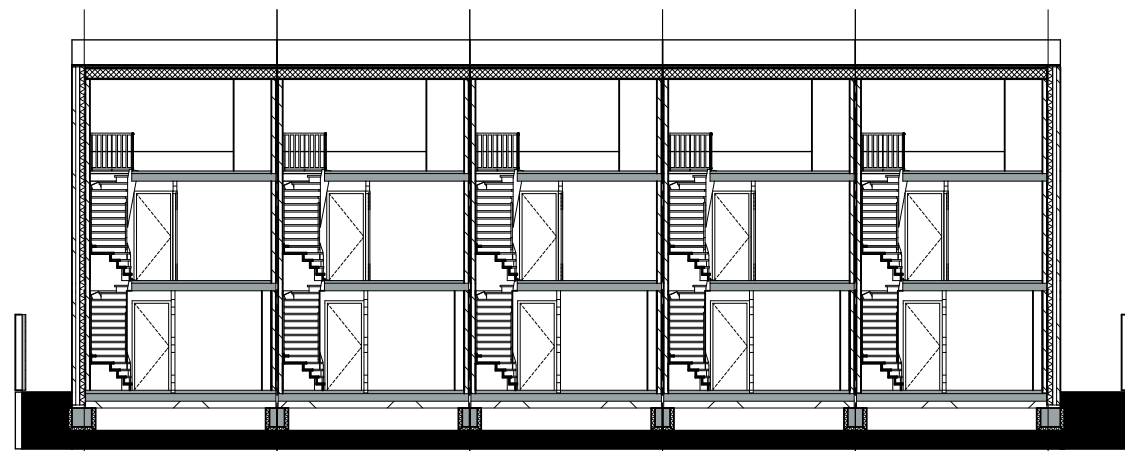
Kopgevel B1

Achtergevel

Kopgevel B2

Langsdoorsnede

